

OTSUS

Vaidlustusaja number	6-26/301685
Otsuse kuupäev	10.02.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Tänavapuhastuse Aktsiaseltsi vaidlustus Narva Linnavalitsuse Linnamajandusameti riigihankes „Narva linna tänavate aastaringised hooldustööd aastatel 2026–2028“ (viitenumber 301685) riigihanke alusdokumentidele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Tänavapuhastuse Aktsiaselts, esindajad Vello Kink, Toomas Laurits ja vandeadvokaat Kristina Uuetoa-Tepper, Hankija, Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet, esindaja vandeadvokaat Andrei Matvejev
Vaidlustuse läbivaatamine	Avalik istung

RESOLUTSIOON

1. RHS¹ § 192 lg 3 p-i 3 alusel

jätta vaidlustus läbi vaatamata järgmistes osades, kuna samas asjas on juba tehtud otsus vaidlustuskomisjonis:

- 1) ebaselgus kergliiklusteede hooldusnõuetes (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 1 (13.01.2026 esitatud vaidlustuse (edaspidi vaidlustus) p 8.1.1));
- 2) vastuolu parklate talvise hoolduse seisunditasemetes osas (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 2 (vaidlustuse p 8.1.2));
- 3) Tehnilise kirjelduse p 11.1 (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 3 (vaidlustuse p 8.1.3));
- 4) Hankelepingu eelnõu p 8.15.3 (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 6 (vaidlustuse p 8.1.4));
- 5) Tehnilise kirjelduse p 4.5 ja Hankelepingu eelnõu p-id 6.1.1, 6.1.2 ja 6.1.5 (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 7² (vaidlustuse p 8.1.5)).

2. RHS § 197 lg 1 p-i 3 alusel

lõpetada vaidlustusmenetlus vaidlustuse põhjendatuks tunnistamisega Narva Linnavalitsuse Linnamajandusameti poolt vaidlustuse järgmistes osades:

- 1) osas, mis puudutavad parklate talvist hooldustsükli ja tööde tasustamist (Tehnilise

¹ Riigihangete seadus

² Vaidlustuskomisjon mõnab, et VAKO otsuse resolutsiooni p-i 1 alapunktis 7 on ekslikult märgitud, et Hankija tunnistas vaidlustuse põhjendatuks Hankelepingu eelnõu p-ide 6.11, 6.12 ja 6.15 osas. Siiski leiab vaidlustuskomisjon, et Hankijale pidi olema arusaadav, et tegemist on ilmse veaga ning tegelikult oli silmas peetud Hankelepingu eelnõu p-te 6.1.1, 6.1.2 ja 6.1.5. Hankija esindaja osales vaidlustuskomisjoni avalikul istungil ning pidi teadma, et ta kohustus Hankelepingu eelnõu õigusaktidega ettenähtud nõuetega kooskõlla viima p-id 6.1.1, 6.1.2 ja 6.1.5. Hankelepingu eelnõus p-te 6.11, 6.12 ja 6.15 ei ole.

kirjelduse p 9.4 ja/või sellega seonduvad punktid (vaidlustuse p-id 15-16);

2) osas, mis puudutab vastuolu, kas lumeveo eest tasutakse ühikhinna alusel või tuleb lumeveo kulu arvestada talviste hooldustööde hinna sisse (vaidlustuse p 18);

3) osas, milles esinevad vastuolud Tehnilise kirjelduse p-ide 2.2.1-2.2.3 toodud mahtude, Tehnilise kirjelduse lisa 1 ja RHAD lisa 3 „Pakkumuste maksumustabel“ vahel (vaidlustuse p 27).

3. RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel

rahuldada Tänavapuhastuse Aktsiaseltsi vaidlustus ja kohustada Narva Linnavalitsuse Linnamajandusametit viima RHAD vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega järgmistes osades:

1) Tehnilise kirjelduse p 2.2.2;

2) Hankelepingu eelnõu p-id 2.7, 8.2, 8.3, 8.10.1-8.10.5, 8.14 ja 10.4.

4. RHS § 198 lg 2 alusel

mõista Narva Linnavalitsuse Linnamajandusametilt Tänavapuhastuse Aktsiaseltsi kasuks välja Tänavapuhastuse Aktsiaseltsi tasutud riigilõiv 2560 eurot ja lepingulise esindaja kulud summas 3080 eurot (käibemaksuta).

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 28.10.2025 avaldas Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet (edaspidi ka Hankija) avatud menetlusega riigihanke „Narva linna tänavate aastaringised hooldustööd aastatel 2026–2028“ (viitenumber 301685) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Lisa 1 Tehniline kirjeldus (edaspidi TK) ja Hankelepingu eelnõu (edaspidi Leping).

2. 19.11.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Tänavapuhastuse Aktsiaseltsi vaidlustus RHAD-ile.

29.12.2025 otsusega 260-25/301685 (enne ja edaspidi VAKO otsus) lõpetas vaidlustuskomisjon vaidlustusmenetluse osaliselt seoses vaidlustuse põhjendatuks tunnistamisega Hankija poolt, jättis vaidlustuse osaliselt läbi vaatamata, kuna Hankija on kõrvaldanud vaidlustatud õiguserikkumised ning ülejäänud osas rahuldab vaidlustuse osaliselt. VAKO otsus on jõustunud. RHAD-is 22.12.2025 tehtud muudatustega asus Hankija viima RHAD-i kooskõlla VAKO otsusega.

3.13.01.2026 laekus vaidlustuskomisjonile Tänavapuhastuse Aktsiaseltsi (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus RHAD-ile.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 20.01.2026 kirjaga nr 12.2-10/6 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi istungil ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 23.01.2026. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja.

Vaidlustuskomisjon vaatas vaidlustuse läbi avalikul istungil 28.01.2026.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Tänavapuhastuse Aktsiaselts**, põhjendas vaidlustust järgmiselt.

5.1. 12.01.2026 päringuga palus Vaidlustaja Hankijalt selgitust, kas 22.12.2025 muudatustega on Hankija hinnangul tehtud ära RHAD-i muudatused tulenevalt Hankija poolt vaidlustuse põhjendatuks tunnistamisega. Hankija vastusest lähtuvalt ei ole alust arvata, et Hankija kavatseks teha täiendavaid muudatusi lisaks sellele, et vastavalt VAKO otsuse resolutsiooni p 4 alap-is 1 esitatakse RHAD-is kuni 1,5 m laiuste kõnniteede maht.

5.2. RHS § 200 lg 6 kohaselt on vaidlustuse rahuldamisel VAKO otsus Hankijale täitmiseks kohustuslik. Seega lisaks sellele, et Hankija peab avaldama RHAD-is kuni 1,5 m laiuste kõnniteede mahu, peab Hankija vältimatult muutma ära ka Lepingu p 6.3.14 (VAKO otsuse resolutsiooni p 4 alap 2).

5.3. Hankija on tunnistanud 19.11.2025 vaidlustuse olulises ulatuses põhjendatuks, kuid arvestades 22.12.2025 tehtud muudatusi ja 12.01.2026 e-kirja ei kavatse Hankija vastavalt RHAD-i muuta. Kuivõrd RHS-is puudub säte, mis reguleeriks vaidlustuse põhjendatuks tunnistamisel RHAD-i muutmata jätmise tagajärgi analoogselt RHS § 200 lg-s 6 sätestatule, vaidlustab Vaidlustaja ka need RHAD-i punktid, mida Hankija ei ole muutnud ega ei kavatse muuta:

1) ebaselgus kergliiklusteede hooldusnõuetes (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 1 (TK lisa 1, mis erinevalt TK p-dest 2.2.1 ja 2.2.2 näeb talvisel ja hooajavahelisel hooldusel ette mitte üksnes 3. ja 4. seisunditaseme, vaid täiendavalt ka 1. seisunditaseme. RHAD-i ei ole tehtud muudatusi, millest selguks, milline vahe on teede talvistel hooldusnõuetel sõltuvalt sellest, kas tegemist on 3. seisunditasemega või 4. seisunditasemega kergliiklusteedega, majandus- ja taristuministri 14.07.2015 määrusest nr 92 „Tee seisundinõuded“ (edaspidi Määrus nr 92) erisusi ei tulene;

2) vastuolu parklate talvise hoolduse seisunditasemete osas (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 2 (muudetud on TK lisa 5 (parklate nimekiri selliselt, et seal ei ole seisunditasemeid üldse enam kajastatud), kuid muutmata on TK lisa 1, mis erinevalt TK p-st 9.4 näeb ette 1, 2, 3 ja 4 seisunditaseme). Kuivõrd Hankija on muutnud TK p-i 9.4 ning ka TK p-i 2.2.1, on vaidlustatud ka uued redaktsioonid;

3) TK p 11.1 (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 3;

4) Lepingu p 8.15.3 (VAKO otsuse resolutsiooni p 1 alapunkt 6 (tulenevalt teistest muudatustest muutnud üksnes punkti numeratsioon – p 8.15.3 asemel p 8.18.3);

5) TK p 4.5 ja lepingu p-id 6.1.1, 6.1.2 ja 6.1.5.

5.4. 22.12.2025 RHAD-is tehtud muudatused rikuvad õigusaktidega ettenähtud nõudeid. Hankelepingu tingimused ei saa olla hankija suvaotsustus ning tingimuste vaidlustamisel on nende kohasuse, lubatavuse põhjendamise kohustus hankijal, kuivõrd hankijal lasub kohustus tagada riigihanke läbipaistvus ja kontrollitavus. Nõudeid, et hankelepingu tingimused ei saa olla meelevaldsed ning peavad tulenema hankija vajadustest, olema reaalsed ja põhjendatud, on vaidlustuskomisjon rõhutanud korduvalt. Lepingu tingimused peavad olema proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud (RHS § 3 p 1 ja 2).

Kergliiklusteede hooldusnõuded hooajavahelisel ajal

5.5. 22.12.2025 on RHAD-i tehtud muudatused, mille kohaselt hooajavahelisel hooldusel ei kehti Määrus nr 92 (vt TK p-i 1.1.4 muudatus), vaid üksnes RHAD-iga kehtestatud tingimused (TK p-i 2.2.2 lisatud alamärkus). Samas ei selgu TK p-ist 7, millised on kergliiklusteede hooldusnõuded hooajavahelisel ajal sõltuvana sellest, kas kehtestatud on 3. või 4. seisunditase (TK p 2.2.2). Seega on RHAD, tulenevalt TK p 1.1.4 uuest redaktsioonist, lubamatult ebaselge hooajavaheliste hooldusnõuete osas.

Vastuolu selles, et TK p-i 2.2.2 järgi on hooajavahelisel ajal 3. ja 4. seisunditase, kuid TK lisa 1 järgi täiendavalt 1. seisunditase, tuleb Hankijal kõrvaldada tulenevalt eelnevast vaidlustusmenetlusest.

Tööde mahu muutmine

5.6. 22.12.2025 muudeti Lepingu p-i 10.4 selliselt, et mistahes mahumuudatustest teatakse töövõtjale ette üksnes 7 päeva (varasemalt 7–30 kalendripäeva). Vaidlustaja on seisukohal, et niivõrd lühike etteteatamine suurematest mahumuudatustest ei ole põhjendatud. Töövõtjale peab jääma mõistlik ettevalmistusaeg suuremas mahus teenuse osutamiseks või vabanevale ressursile täiendava rakenduse leidmiseks.

Hinna alandamine, leppetrahvid, lepingu lõpetamine

5.7. 22.12.2025 on Hankija kehtestanud hinna alandamise ja leppetrahvide osas uued lepingu tingimused, millest osa on õigusvastased:

1) Lepingu p 8.2: *Juhul kui Töövõtja ei osuta hooldustsükli tähtaja jooksul teenust, võib Tellija vähendada Töövõtjale selle kuu eest, mil rikkumine ilmnis, tasu hooldamata puhastuspiirkonna osa (ruutmeetrites) ja vastava teenuse ühikuhinna korrutise võrra;*

2) Lepingu p 8.3: *Juhul kui Töövõtja poolt osutatud teenus on olulises osas ebakvaliteetne või ei vasta lepingu või õigusaktidega kehtestatud nõuetele, seejuures loetakse teenuse oluliseks osaks osa, mille täitmata jätmisel tekib või võib tekkida oht elu, tervise, liiklus- või liikumisohutuse seisukohalt, vähendatakse Töövõtja tasu nõuetele mittevastava puhastuspiirkonna osa (ruutmeetrites) ja teenuse ühikuhinna korrutise võrra, jagatuna kahega;*

3) Lepingu p 8.10 alapunktid: *Alltoodud talihooldusobjektide nõuetele mittevastavusel määratakse objekti visuaalsel hindamisel vajadusel ka pildistamise ja/või mõõtmise teel (lumesus, haardetegur, jms), pind m² või objektide hulk, millel töö on teostamata või mittenõuetekohaselt teostatud, ning vähendatakse lepingulist käibemaksuta kuu hooldussummat järgmises ulatuses ja järgmiste rikkumiste eest:*

8.10.1. nõuetele mittevastav ristmiku puhul ristmikul tegemata jäetud tööde pindala ulatuses selle objekti ühikuhinnast lähtudes;

8.10.2 nõuetele mittevastavad ülekäigurajad või bussipeatused (iga objekt), kui sellega on raskendatud inimeste liikumine ülekäiguraja üle või raskendatakse bussipeatuse inimeste poolt kasutamist: 400 eurot;

8.10.3. jalakäijaile ei ole tagatud lumme vallidest läbipääs vastavalt tehnilise kirjelduse nõuetele sõidutee ületamiseks (iga objekt): 260 eurot;

8.10.4. ei ole operatiivselt tagatud vee äravool restkaevu või veevoolurennides: 128 eurot;

8.10.5. iga nõuetele mittevastava, libeda pinna 1 m²: 12,8 eurot.

5.8. Leppetrahvi rakendamise alused peavad olema RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke korraldamise läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõttega määratletud selgelt. Hankija kehtestatud sanktsioonid peavad olema asjakohased ja põhjendatud ega tohi olla rikkumisega võrreldes ebaproportsionaalselt karmid. Seejuures ei ole põhjendatud mittevastavuse tuvastamise korral teha puhastuspiirkonna pindala põhjal arvutatud või absoluutsummade

mahaarvamisi, kui seejuures ei arvestata mittevastavuse sisu ja ulatust (mitteoluline, väiksemahuline mittevastavus). Põhimõtteliselt samasisuline oli Vaidlustaja argumentatsioon ka eelnevalt kehtinud lepingu tingimuste osas, mille Hankija tunnistas põhjendatuks, kuid uute ja muudetud sõnastuses lepingu tingimuste kehtestamisel ei ole RHAD-ist sisulist õigusvastasust kõrvaldanud.

5.9. Lepingu p-id 8.2 ja 8.3, mis võimaldavad hoolduse teostamisel ühel korral (nt talvisel hooldusperioodil tehakse ühes kuus hooldust ka kuni kümneid kordi) puuduste esinemisel (arvestades, et tulenevalt tööde iseloomust saab vähemalt talvisel perioodil teostatavaid kõiki hooldustöid käsitleda liiklusohutuse seisukohast vajalikena) jäetakse maksmata kas kogu vastava objekti kuutasu või 50% sellest, ei ole asjakohane ja proportsionaalne tingimus.

5.10. Samaselt eelnevaga ei ole asjakohane ja proportsionaalne olenemata sellest, milles töö tegemata jätmine või puudus täpsemalt seisnes, sanktsioneerida nii tegemata jätmist kui ka puudustega tegemist ühe ja sama määraga, jättes arvestamata tegemata jätmise, puuduse sisu ja ulatuse (Lepingu p-i 8.10 alapunktid).

5.11. Lepingu p-is 8.14 tehtud muudatuste kohaselt on Hankijal õigus leping üles öelda ning nõuda 5% leppetrahvi juhul, kui lepingu ühekordne rikkumine on põhjustanud *liiklusjuhtumi*. Jääb ebaselgeks, mida on silmas peetud, kuivõrd *liiklusjuhtum* ei ole samastatav *liiklusõnnetusega*, milleks liiklusseaduse (edaspidi LS) § 2 p-i 32 kohaselt on juhtum, kus vähemalt ühe sõiduki teel liikumise või teelt väljasõidu tagajärjel saab inimene vigastada, surma või tekib varaline kahju. Isegi kui Hankija on pidanud *liiklusjuhtumi* all silmas *liiklusõnnetust*, siis ei ole igasugune *liiklusõnnetus* tagajärgede poolest võrreldav ning lisaks on töövõtja vastutav täielikult kolmandatele isikutele põhjustatud kahjude eest (Lepingu p 5.3) ning seejuures on vastutus kolmandatele isikutele põhjustatud vara- ja tervisekahjude eest kindlustatud 187 000 eurole juhtumi kohta (vt Lepingu p 6.2.20).

Vastuolude ületamine

5.12. 22.12.2025 muudatustega tehtud Lepingu p-i 2.7 täiendus sätestab: *Juhul kui nimetatud dokumentides ilmneb vastuolu, kohaldatakse sätet, mis kaitseb Tellija huve paremal viisil.*

Lepingu p-i 2.7 täiendus on õigusvastane, kuivõrd on ebaselge ning vastab ka võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS) § 42 lg 3 p-is 17 sätestatud tüüptingimuse tühisuse alusele – Hankijale antakse õigus vastuolude korral määrata, kas osutatud teenus vastab lepingutingimustele (valida tingimus, mis on Hankija hinnangul kõige rohkem Hankija huvides).

5.13. 23.01.2026 esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

Kergliiklusteede hooldusnõuded hooajavahelisel ajal

5.13.1. RHS § 87 lg 1 p-i 1 kohaselt tuleb tehniline kirjeldus koostada kasutades valdkonnas tegutsevale isikule arusaadavat terminoloogiat ja täpsusastet. Ehitusseadustiku (edaspidi EhS) § 97 lg 1 kohaselt tuleb tee ja tee toimimiseks vajalikud rajatised hoida korras viisil, et need vastaksid nõuetele ning tagatud oleksid tingimused ohutuks liiklemiseks. Teede seisundinõuded on kehtestatud EhS § 97 lg 2 alusel Määruses nr 92, mis on teede hooldamise valdkonna põhiakt. Määruse nr 92 järgi eristatakse:

1) seisunditaset (vt Määruse nr 92 lisa 1 „Kattega maantee seisunditase“, lisa 2 „Kattega tänava seisunditase“, lisa 4 „Kruusatee seisunditase“, lisa 6 „Maantee talvine seisunditase“, lisa 7 „Tänava talvine seisunditase“), mis maantee puhul sõltub LS-ist (vt lisad 1, 4 ja 6) ning tänavate puhul tänava liigist ehk kas tegemist on magistraaliga (kiirtee, põhitänav, jaotustänav) või juurdepääsuteega (kõrvaltänav, veotänav, väljak, parkimisplats, kvartalisisene tänav) (vt lisad 2, 4 ja 7). Tasemeteks on 1, 2, 3 või 4. seisunditase. Samas kergliiklusteede osas mingeid

5 (17)

„seisunditasemeid“ ei eristata (vt lisa 10 ja allpool p 3.3);

2) seisundinõudeid ehk tingimusi, millele tee peab vastama:

- üldised seisundinõuded on toodud §-is 6;
- lisa 3 on toodud „Kattega tee seisundinõuded“, lisa 5 „Kruusateede seisundinõuded“ ja lisa 8 „Tee talvised seisundinõuded“, milles kõigis on toodud eraldi kõik seisunditasemed (1-4) ning kehtestatud iga seisunditaseme (1., 2., 3. või 4.) kohta, millised on seisundinõuded vastava seisunditaseme korral. Kergliiklusteede puhul ei eristata seisundinõudeid mingite seisunditasemete järgi (seisundinõuete puhul on erisuse aluseks ainult see, kas kergliiklustee asub linnas, alevis või alevikus või siis mujal, vt lisa 10).

3) hooldustsükli, milleks on aeg, mille jooksul peavad olema seisundinõuded täidetud:

- talvisel ajal kehtivad hooldustsüklid, mis vastavalt Määruse nr 92 §-le 27 on toodud lisa 9 „Hooldustsükli aeg tundides“ ja lisa 10 „Kergliiklusteede hooldusnõuded“. Nähtuvalt lisast 9 on hooldustsükli pikkus sõltuvuses sellest, milline on tee seisunditase (1., 2., 3. või 4.) ning milline talvine hooldusnõue tuleb täita (eemaldada lund ja lõrtsi; saavutada nõutav haardetegur jne). Nähtuvalt lisast 10 ei ole kergliiklusteedel erinevaid seisunditasemeid ega seisundinõudeid ega ka hooldustsükli aegu: kõigi kergliiklusteede osas kehtivad ühesugused hooldustsüklid ning kõigil linnas, alevis või alevikus paiknevatel kergliiklusteedel on ühesugused seisundinõuded.

- väljaspool talvist aega (mistahes jaotuseta „suvisteks“ või „hooajavahelisteks“ töödeks) kehtivad kõigi tänavate puhul samuti hooldustsüklid vastavalt konkreetse tänava seisunditasemele: tänava teemaad tuleb puhastada 1. seisunditaseme korral vastavalt vajadusele, 2. seisunditaseme korral 2 korda kuus, 3. seisunditaseme korral 1 kord nädalas ning 4. seisunditaseme korral 3 korda nädalas.

5.13.2. 22.12.2025 muudatustega on Hankija otsustanud, et hooajavahelisel hooldusel ei kehti kergliiklusteede osas Määruse nr 92 nõuded vaid kehtivad üksnes RHAD-is kirjeldatud nõuded. Vaidlustaja ei ole seda vaidlustanud, kuigi Hankija ei saa otsustada, et Määruse nr 92 kui õigusakti nõudeid Narva linnas teatud, Hankija määrataval ajaperioodil, ei kohaldata. Määruse nr 92 §-i 2 järgi kehtivad teedele minimaalselt määruse järgsed seisunditasemed ja seisundinõudeid ning tee omanikul on üksnes õigus kehtestada määrusega võrreldes kõrgemaid seisunditasemeid või seisundinõudeid, sh lühendada §-s 27 toodud ehk talviste hooldustsüklite aegu.

5.13.3. Vaidlus on selles, et TK p-ti 2.2.2 järgi on hooajavahelisel ajal kergliiklusteedel 3. või 4. seisunditase, kuid TK p-ist 7 ei selgu, mis vahe on hooldusnõuetes sõltuvana sellest, kas tegemist on 3. seisunditasemega kergliiklusteega või 4. seisunditasemega kergliiklusteega. Teehoolduse valdkonnas tegutsevale isikule arusaadavalt tähendab seisunditasemete eristamine seda, et kehtivad erinevad nõuded, mida tuleb täita erineva aja (hooldustsükli) jooksul.

5.13.4. Hankija vastus: *Hooajavaheliste hooldustööde nõuete jaotamine seisunditasemete lõikes on sätestatud TK p-s 7.3.*

TK p 7.3 sätestab: *Eelnimetatud punktides 6.1. ja 6.2. nimetatud tööd peavad olema teostatud järgnevatel perioodidel: 4. ja 3. taseme tänavatel hooldustööde periood 1–15. aprill, tagades 15. aprilliks tänavate puhtust ning selle säilitamist kuni 30.04; 2. ja 1.taseme (kvartalisisesed teed) tänavad hooldustööde periood 1–30. aprill. Tellijal on õigus, lähtuvalt ilmastikutingimustest, Töövõtjale ette teatades eeltoodud tähtaegu muuta.*

TK p-s 6.1 on käsitletud bussipeatuste ja ooteplatvormide puhastamist ning TK p-is 6.2 bussipeatuste prügiurnide puhastamist ning nende osas on TK p-is 7.3 sätestatud üks periood (1-15. aprill), mil vastavaid objekte tuleb puhastada 3. ja 4. seisunditasemega teedel. Vaidluse esemeks on aga hooajavaheliste tööde tegemine kergliiklusteedel (mitte bussipeatustes, ooteplatvormidel). Seega puudub TK-s teave, milline vahe on 3. ja 4. seisunditasemega kergliiklusteede hooldamise nõuetes hooajavahelisel ajal ning seega on TK lubamatult ebaselge.

Tööde mahu muutmine

5.13.5. Lepingu p-i 10.4 osas ei ole vaidlus mitte selles, et 7 päeva oleks liiga pikk tähtaeg mistahes tööde mahumuudatustest ette teatamiseks, vaid selles, et see on liiga lühike (varasemalt kehtis mahumuudatuse suurusest lähtuvalt ette teatamise aeg 7–30 kalendripäeva). Suuremate mahumuudatuste vajadus ei teki Hankijal üleöö ning töövõtjale peab jääma mõistlik ettevalmistusaeg suuremas mahus teenuse osutamiseks või vabanevale ressursile täiendava rakenduse leidmiseks.

Hinna alandamine, leppetrahvid, lepingu lõpetamine

5.13.6. Põhjendamatult on Hankija väide, et Vaidlustaja on ajanud segi varasemad ja 22.12.2025 kehtestatud tingimused. Vaidlustaja ei käsitle Hankija vastuväiteid seisukohtadele, mida Vaidlustaja ei ole vaidlustuses esitanud („topeltsanktsioneerimine“, üheaegne rakendamine jne) ega seisukohtadele Lepingu p-ide osas, mida Vaidlustaja pole vaidlustanud (Lepingu p-id 8.4 ja 8.6 jm).

5.13.7. Lepingu p-id 8.2 ja 8.3 võimaldavad mingi objekti puhul mistahes hooldusnõuete täitmata jätmise korral jätta vastavalt selle objekti hooldamise kuutasust maksmata 100% või 50%, mis ei ole proportsionaalne.

5.13.8. Hankija ei ole esitanud ühtegi põhjendust, mis õigustaks Lepingu p-ti 8.10 alapunktides toodud, pindala põhjal arvatud või absoluutsummadena esitatud mahaarvamisi, mis ei võta arvesse mittevastavuse sisu ja ulatust (kas on mitteoluline, väiksemahuline jne mittevastavus).

5.13.9. Lepingu p-i 8.14 muudatuste kohaselt on Hankijal õigus Leping üles öelda ning nõuda 5% leppetrahvi juhul, kui Lepingu ühekordne rikkumine on põhjustanud *liiklusjuhtumi*. Vaidlustaja oli vaidlustuses seisukohal, et tingimus on ebaselge, sest *liiklusjuhtum* ei ole samastatav *liiklusõnnetusega*. Hankija vastusest tuleneb, et Hankija ei ole eksinud RHAD-i tingimuse sõnastamisel vaid Hankija soovibki Lepingu ülesütlemise õigust ja seotud leppetrahvi sisuliselt mistahes olukordades, kus tegemist on *liiklemisega seotud ohtliku või häiriva sündmusega*.

Hankija vastusest nähtub, et Lepingu p 8.14 on veelgi enam vastuolus RHS § 3 p-ide 1 ja 2 tuleneva proportsionaalsuse, kontrollitavuse ja läbipaistvuse põhimõtetega, kui Vaidlustaja eeldas. Hankija ei ole tingimuse vajalikkust selgitanud ka arvestades asjaolu, et isegi liiklusõnnetused ei ole tagajärgede poolest võrreldavad ning lisaks on töövõtja vastutav täielikult kolmandatele isikutele põhjustatud kahjude eest (Lepingu p 5.3), kusjuures on vastutus kolmandatele isikutele põhjustatud vara- ja tervisekahjude eest kindlustatud 187 000 eurole juhtumi kohta (vt Lepingu p 6.2.20).

Vastuolude ületamine

5.13.10. Lepingu p-i 2.7 täiendus sätestab: *Juhul kui nimetatud dokumentides ilmneb vastuolu, kohaldatakse sätet, mis kaitseb Tellija huve paremal viisil.*

Hankija vastusest ei nähtu ühtegi põhjendust, mis lükkaks ümber Vaidlustaja väite, et praegusel kujul võimaldab tingimus Hankijal RHAD-is vastuolude ilmnemise korral määrata, kas osutatud teenus vastab lepingutingimustele (ehk valida tingimus, mis Hankija hinnangul on kõige rohkem Hankija huvides). Seega ei ole tingimus kooskõlas RHS § 3 p-idega 1 ja 2. RHAD-is vastuolude esinemise juhuks on asjakohane kehtestada dokumentide pädevusjärjekord vm regulatsioon, mis välistaks Hankija tegevuse meelevaldsuse (ning oleks pakkujale kulude ja riskide hindamiseks ettenähtav). Lepingu p 2.7 ei ole RHAD-is vastuolude ületamiseks õiguspärane regulatsioon, dokumentides vastuolude ületamiseks on võimalik kehtestada dokumentide pädevusjärjekord vmt läbipaistev ja kontrollitav regulatsioon.

6. Hankija, **Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

6.1. RHS § 190 lg 1 p-i 2 kohaselt peab vaidlustuses olema määratud vaidlustuse ese, sealhulgas nõue ja selle alus. Käesoleval juhul on vaidlustuse nõue formuleeritud liiga üldiselt – sisuliselt on nõutud RHAD-i (tervikuna) viimist vastavusse õigusaktidega.

6.2. Vaidlustaja leiab jätkuvalt, et TK nõuded on ebaselged kergliiklusteede osas. Vaidlustaja osutab, et TK p 7 ei selgita erinevate seisunditasemete nõudeid hooajavahelisel hooldusel. Hankija on TK p-ide 2.2.1–2.2.3 juurde lisatud selgitustes üheselt selgitanud oma lähenemist, mille kohaselt Määrus nr 92 kehtestab teede seisunditasemed üksnes talvise hoolduse osas. Määrus nr 92 ei reguleeri talvise aja mõistet. Samas puudub kahtlus selles, et kalendaarne talv (detsember–veebruar) ei hõlma alati ajavahemikke, mil ilmastikutingimused vastavad tegelikult talvistele oludele. Nt võib lumesadu esineda oktoobris või püsida aprillini. Lähtudes sellest on talvise hoolduse ajavahemik määratud TK p-is 4 ajavahemikuna 16.11–31.03 või ka väljaspool seda ajavahemikku juhul, kui esineb libedus.

Sellest tulenevalt on TK p-ides 2.2.1–2.2.3 tööde mahud jaotatud:

- talvisteks,
- suvisteks ning
- hooajavahelisteks hooldustöödeks.

TK p-id 4 ja 5 kehtestavad tööde teostamise nõuded, lähtudes Määrusega nr 92 kehtestatud teede seisunditasemetest. Konkreetse tänava seisunditase on määratud TK lisas 1 ning jaotatud hooldusperioodide kaupa vastavalt TK-le: talvine, suvine ja hooajavaheline periood. Hooajavaheliste hooldustööde nõuete jaotamine seisunditasemete lõikes on sätestatud TK p-is 7.3. Suvisel hoolduse nõuete jaotamine seisunditasemete järgi on sätestatud TK p-is 8.3.7. Talvise hoolduse nõuded määratakse vastavalt Määrusele nr 92. Hankijale jääb arusaamatuks, mida peab Vaidlustaja ebaselgeks.

6.3. Vaidlustaja vaidleb Lepingu p-i 10.4 vastu, väites, et selles sätestatud 7-päevane muudatustest teavitamise tähtaeg on liiga pikk. Vaidlustusmenetluses antakse õiguslikke hinnanguid ning vaidlustuskomisjon ei pea hindama argumente stiilis *tähtaeg on liiga pikk* või *tingimus ei meeldi*. Vaidlustaja ei ole viidanud ühelegi õigusnormile ega esitanud õiguslikke argumente, mis näitaksid nimetatud tingimuse vastuolu seaduse või õiguspõhimõtetega.

6.4. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Lepingus sätestatud õiguskaitsevahendite sanktsioonid (tasu vähendamine ja leppetrahvid) ei ole selged ning on ebaproportsionaalsed.

6.4.1. Vaidlustaja ajab segamini Lepingu esialgse (18.11.2025) versiooni ja parandatud versiooni (22.12.2025). Parandatud versioonis on Hankija õiguskaitsevahendid täpsustanud, kirjeldanud neid selgemalt ning sidunud otseselt tööde tegemata jätmise või mittenõuetekohase teostamise ulatusega.

6.4.2. Vaidlustaja väitel ei erista sanktsioonid rikkumise sisu ja ulatust. Vaidlustaja jätab tähelepanuta, et Lepingu esialgses versioonis (18.11.2025) oligi ette nähtud väga üldine leppetrahvi alus, mille kohaselt oli Lepingu p-i 8.2 järgi võimalik määrata leppetrahv suuruses 1/30 eelneva kuu tasust iga rikkumise eest juhul, kui rikuti Lepingu p-ides 6.2–6.4 sätestatud kohustusi. Parandatud versioonis (22.12.2025) sellist „kõike katvat“ sanktsiooni ei ole. Hankija on õiguskaitsevahendid selgelt struktureerinud ning jaganud need kaheks eristatavaks loogikaks - millal on tegemist tasu vähendamisega (teenus jäi osutamata või osutati osaliselt), ja - millal on tegemist leppetrahviga (täiendav vastutus konkreetsete rikkumiste eest).

6.4.3. Vaidlustaja väitel võimaldavad Lepingu p-id 8.2 ja 8.3 jätta „kogu kuutasu“ või „50% kuutasust“ maksmata ka üksiku puuduse korral. See tõlgendus on liiga üldistav. Lepingu

8 (17)

parandatud versioonis on p-ide 8.2 ja 8.3 loogika selge - tasu vähendatakse üksnes hooldamata või nõuetele mittevastava puhastuspiirkonna ulatuses, lähtudes konkreetsest pindalast (m²) ja vastavast ühikuhinnast. Seega ei ole tegemist automaatse kogu kuutasu äravõtmisega, vaid tasu korrigeeritakse vastavalt sellele, kui suur osa objektist jäi tegelikult teenindamata või teenindati nõuetele mittevastavalt. Kui rikkumine hõlmab kogu objekti pindala, on ka tasu vähendamine suurem, kuid see tuleneb rikkumise ulatusest, mitte üksikust ebaolulisest puudusest. Samuti on Lepingu p-i 8.3 puhul selgelt määratletud, mida loetakse „oluliseks osaks“ – see on seotud elu, tervise, liiklus- või liikumisohutuse riskiga, mitte formaalse pisiveaga.

6.4.4. Vaidlustaja osutab ka sellele, et sanktsioonid on liiga karmid ja neid rakendatakse üheaegselt. Lepingu esialgses versioonis (18.11.2025) oli ette nähtud sanktsioonide kumulatiivne kohaldamine. Parandatud versioonis on see lähenemine muudetud leebemaks ja selgemaks: juhul, kui ühe ja sama objekti puhul on rikutud mitut nõuet, kohaldab Hankija ühte – s.o karmimat – meetet, mitte ei liida automaatselt kõiki sanktsioone kokku.

Seega ei saa Vaidlustaja väide topeltsanktsioneerimisest olla põhjendatud, kuna parandatud versioon välistab just selle automaatse kumuleerimise, mis esialgses versioonis oli ette nähtud.

6.4.5. Vaidlustaja viitab sanktsioonide ebaproportsionaalsusele juhtudel, kus teenus on suures mahus osutamata. Ka siin on oluline erinevus esialgse ja parandatud versiooni vahel. Esialgses versioonis (18.11.2025) oli ette nähtud, et kui üle 25% libedus- või lumetõrjetööde mahust jäi tegemata, siis kuu hooldustasu ei maksta ning lisaks oli Hankijal õigus lepingust taganeda ja nõuda 15% lepingu hinnast leppetrahvi. Parandatud versioonis on „olulise rikkumise“ loogika täpsustatud ning seotud rikkumise korduvuse ja tegeliku mõjuga. Lisaks on selgelt loetletud juhtumid, millal loetakse rikkumine väga oluliseks. Leppetrahvide määramisel on mitmes punktis kasutatud sõnastust „kuni“, samuti on rõhutatud rikkumise ulatuse ja intensiivsuse arvestamist (nt Lepingu p-id 8.4 ja 8.6). See võimaldab sanktsioone kohaldada proportsionaalselt, mitte ühe jäiga määra alusel.

6.4.6. Põhjendatud ei ole Vaidlustaja väide, et õiguskaitsevahendite alused on ebaselged. Parandatud versioonis on õiguskaitsevahendite kohaldamine selgelt seotud kontrollaktidega: tasu vähendamine ja leppetrahvid fikseeritakse kontrollaktis ning kajastatakse koondaktis. Seega ei ole sanktsioonide rakendamine suuline ega kontrollimatu, vaid eeldab rikkumise kirjalikku fikseerimist ning selle seostamist konkreetse objekti, pindala või rikkumise liigiga.

6.5. Vaidlustaja leiab, et Lepingu p-is 8.14 kasutatud termin *liiklusjuhtum* ei ole selge ning Hankija peaks kasutama LS § 2 p-is 32 määratletud terminit *liiklusõnnetus*. Hankija sellega ei nõustu. LS-i mõiste *liiklusõnnetus* eeldab isiku- või varakahju tekkimist. Lepingu p-i 8.14 eesmärk ei ole reguleerida üksnes kahju realiseerumisega lõppenud olukordi, vaid ka laiemalt liiklemisega seotud ohtlikke või häirivaid sündmusi.

Termin *liiklusjuhtum* on üldmõiste, millega tähistatakse igasugust liikluses aset leidnud sündmust, mis on seotud liiklemisega ja millel võivad olla tagajärjed, kuid mis ei pruugi kvalifitseeruda liiklusõnnetuseks LS-i tähenduses. Tüüpiliselt mõistetakse *liiklusjuhtumi* all:

- liikluses toimunud intsidenti;
- olukorda, kus on tekkinud oht, kahju või liiklushäire, sündmust, mis vajab fikseerimist, menetlemist või hindamist (vt nt <https://www.postimees.ee/term/830910/liiklusjuhtum>).

Seadus ei keela Hankijal kasutada hankelepingus termineid, mis ei ole otseselt seaduses defineeritud, tingimusel, et nende tähendus on keeleliselt arusaadav ja ei ole eksitav. Samuti ei keela seadus kasutada lepingus mõistet, mille tähendus on laiem kui seaduses defineeritud terminil. Seetõttu on Vaidlustaja etteheide Lepingu p-i 8.14 osas põhjendamatu.

6.6. Vaidlustaja leiab, et Lepingu p 2.7 on seadusevastane, kuna sellest tulenevalt kohaldatakse RHAD-i sätete konkurentsi korral tingimust, mis kaitseb tellija huve „paremal viisil“. Vaidlustaja ei selgita, millise konkreetse seadusesättega on nimetatud tingimus vastuolus.

Vaidlustaja viitab VÕS § 42 lg 3 p-ile 17, mille kohaselt on tarbijaga sõlmitud lepingu tingimus tühine juhul, kui see annab kasutajale õiguse ühepoolset otsustada, kas üleantud vallasasi või osutatud teenus vastab lepingutingimustele. Hankija juhib tähelepanu sellele, et käesoleval juhul ei ole tegemist tarbijalepinguga ega tarbijaga vaid riigihanke tulemusel sõlmitava hankelepinguga professionaalsete turuosaliste vahel. Samuti ei ole Lepingu p-i 2.7 eesmärgiks anda tellijale meelevaldne õigus hinnata töö vastavust vaid reguleerida olukordi, kus RHAD-i sätete vahel esineb vastuolu. Selline regulatsioon on hankelepingutes tavapärane ning kooskõlas RHS § 3 p-is 5 sätestatud põhimõttega, mille kohaselt peab hankeleping tagama avalike vahendite säästliku ja eesmärgipärase kasutamise ning teenuse nõuetekohase kvaliteedi.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja on vaidlustanud muuhulgas rea RHAD-i sätteid (vt käesoleva otsuse p 5.3), mille üle toimus vaidlus 19.11.2025 vaidlustuse alusel toimunud vaidlustusmenetluses ning mille osas tunnistas Hankija vaidlustuse põhjendatuks. Vaidlustuse põhjendatuks tunnistamine nende RHAD-i sätete osas on välja toodud VAKO otsuse resolutsiooni p-is 1.

Vaidlustaja kinnitusele ei ole Hankija käesoleva otsuse p-is 5.3 nimetatud nõuete osas RHAD-i õigusaktide nõuetega kooskõlla viinud. Seejuures viitab Vaidlustaja oma 12.01.2026 e-kirjale Hankijale, milles muuhulgas küsiti: *Hankija tunnistas vaidlustuse 03.12.2025 istungil suures osas põhjendatuks. Kas saan õigesti aru, et 22.12.2025 tehti kõik sellest lähtuvad muudatused? [---]* ning Hankija samal päeval esitatud vastusele: *Peamiselt rohkem osa muudatustest on tehtud enne otsust. Käesoleval päeval on käimas teh. Tingimuste korrigeerimine nõude 1,5 m tehnika osas.*

8. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija 12.01.2026 vastuskirjast ei saa teha ühest järeldust, et Hankija kinnitab, et ei kavatse teha VAKO otsuse täimiseks RHAD-is enam teisi muudatusi, peale tingimuste korrigeerimise *1,5 m tehnika osas*, kuid on fakt, et 13.01.2026 vaidlustuse esitamise ajaks ei olnud Hankija teinud RHAD-is muudatusi, mis viiksid RHAD-i käesoleva otsuse p-is 5.3 nimetatud osas õigusaktidega täielikult vastavusse.

9. RHS § 192 lg 3 p-i 3 kohaselt jätab vaidlustuskomisjon vaidlustuse läbi vaatamata, kui *samas asjas on juba tehtud otsus vaidlustuskomisjonis või kohtus.*

Vaidlustuskomisjon leiab, et kuivõrd käesoleva otsuse p-is 5.3 välja toodud osades on Hankija tunnistanud 19.11.2025 vaidlustuse alusel toimunud vaidlustusmenetluses vaidlustuse põhjendatuks, on nende suhtes juba tehtud otsus vaidlustuskomisjonis (VAKO otsuse resolutsiooni p 1), mistõttu ei saa vaidlustuskomisjon nendes osades 13.01.2026 vaidlustusest sisuliselt läbi vaadata ning RHS § 192 lg 3 p-i 3 alusel tuleb vaidlustus selles osas jätta läbi vaatamata. Samas juhib vaidlustuskomisjon Hankija tähelepanu sellele, et RHS § 200 lg 6 kohaselt on vaidlustuskomisjoni otsus hankijale täitmiseks kohustuslik ning hankija on kohustatud viima kõik oma riigihanke käigus tehtud otsused kooskõlla vaidlustuskomisjoni jõustunud otsusega. Selleks, et Hankija saaks Riigihankes teha otsuseid, mis oleksid kooskõlas VAKO otsusega, tuleb Hankijal RHAD viia õigusaktide nõuetega kooskõlla kõikides osades, milles Hankija tunnistas 19.11.2025 esitatud vaidlustuse põhjendatuks.

Kergliiklusteede hooldusnõuded hooajavahelisel ajal

10. 22.12.2025 on Hankija muutnud TK p-i 2.2.3 Suvise koristuse mahud m², pealkirjastades selle: 2.2.2. *Hooajavahelise koristuse mahud m².*

Muuhulgas on TK p-is 2.2.2 toodud tabelis kõnnitee ja kergliiklusteede kohta märgitud, et need peavad osaliselt vastama seisunditaseme 4 nõuetele ja osaliselt seisunditaseme 3 nõuetele.

Joonealuse märkusena on Hankija selle punkti kohta märkinud: *Määrus nr 92 ei kehtesta nõudeid teede hooajavahelisele koristusele ja hooldusele. Määruses nr 92 kasutatud termin*

„talvine“ võib olla mõistetav selliselt, et see hõlmab ajavahemikku detsembrist veebruarini. Üldteada on aga asjaolu, et lumerohke periood võib Eestis alata juba sügiskuudel ning lõppeda kevadkuudel. Lähtudes sellest kehtestatakse hooajavahelise perioodi ulatus ning nõuded hooajavahelisel ajavahemikul tehtavatele töödele tehnilise kirjelduse punktis 7. Arvestades asjaolu, et reeglina kevad- ja sügisperioodil, vähemalt novembris ja märtsis, vastavad ilmastikutingimused sageli talvistele tingimustele, määratakse teeseisundinõuded lähtudes määruse nr 92 lisast 7, kehtestades vajadusel kõrgendatud seisunditaseme linna tänavate jms suhtes (edaspidi Märkus).

10.1. Vaidlustaja leiab, et eeltoodud muudatus(ed) on õigusvastased, kuivõrd RHAD-ist (eelkõige TK p-ist 7, milles Märkuse kohaselt kehtestatakse hooajavahelise perioodi ulatus ning nõuded hooajavahelisel ajavahemikul tehtavatele töödele) ei nähtu, millised on kergliiklusteede hooldusnõuded hooajavahelisel ajal, sõltuvalt sellest, kas TK p-iga 2.2.2 on kehtestatud kergliiklusteede hoolduseks 3. või 4. seisunditase. Vaidlustaja leiab, et tulenevalt TK p-i 1.1.4 uuest redaktsioonist³, on RHAD kergliiklusteede hooajavaheliste hooldusnõuete osas ebaselge. Hankija on seisukohal, et TK p-ides 2.2.1–2.2.3 on tööde mahud jaotatud:

- talvisteks (TK p 2.2.1);
- hooajavahelisteks (TK p 2.2.2) ning
- suvisteks (TK p 2.2.3) hooldustöödeks.

Hooajavaheliste hooldustööde nõuete jaotamise seisunditasemete 3. ja 4. lõikes sätestab Hankija väitel TK p 7.3.

10.2. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et RHAD-is puuduvad (või pole arusaadavalt välja toodud) nõuded, millest tuleb lähtuda hooajavälisel ajal (01.04 kuni 30.04 ja 01.10–15.11 või sõltuvalt konkreetsetest ilmastikuoludest) kergliiklusteede hooldusel 3. ja 4. seisunditaseme puhul (TK p 2.2.2).

TK p 7.3, millele Hankija vaidlustusmenetluses viitab, on sõnastatud järgmiselt: *Eelnimetatud punktides 6.1. ja 6.2. nimetatud tööd peavad olema teostatud järgnevatel perioodidel: 4. ja 3. taseme tänavatel hooldustööde periood 1–15. aprill, tagades 15. aprilliks tänavate puhtust ning selle säilitamist kuni 30.04; 2. ja 1. taseme (kvartalisesed teed) tänavad hooldustööde periood 1– 30. aprill. Tellijal on õigus, lähtuvalt ilmastikutingimustest, Töövõtjale ette teatades eeltoodud tähtaegu muuta.*

Vaidlustuskomisjon märgib, et TK p-id 6.1 ja 6.2, millele TK p 7.3 viitab, asuvad TK osas 6 Nõuded bussipeatuste korrashoiuks, v.a nõudepeatused (TK Lisa 3) ning on sõnastatud järgmiselt:

6.1. Teha bussipeatuste ooteplatvormide tänavakatte puhastust ning lume- ja libedustõrjet, tagades lume kõnniteekatte vastava seisunditaseme hooldustsükliks ette nähtud aja jooksul. Kui külmunud lund ei õnnestu teekatteni eemaldada, tuleb teostada libedustõrjet kuni lume sulamiseni. Sula ilma korral tuleb puhastusala mõistliku aja jooksul puhastada teekatteni. Vajadusel kasutada jäärulli. Keelatud on kloriidide kasutamine. Libeduse tõrjeks on lubatud kasutada graniitsõelmeid tera läbimõõduga 2-6 mm. Lund ei tohi kuhjata puude ja postide ümber, samuti ei tohi lund ladustada sõiduteele ja ooteplatvormil ühissõiduki uste avanemise kohale. Bussipeatuste pinkide, prügikastide, piirete aluse pinna ning postide ümbruse suhtes kohaldatakse määruse nr 92 § 6 lg 1 p-s 16 tuletõrjehüdrantide ja restkaevude kohta kehtestatud nõudeid ehk kõrgendatud nõuded Määruse § 2 lg. 2 alusel. Bussipeatustes peab sõidutee laiendus ja ooteplatvorm olema lumest puhastatud ning neil peab olema tehtud libedusetõrje selliselt, et ei olnuks kahjustatud ootepaviljonid, prügikastid, istmeid jne;

6.2. Tagada bussipeatuste prügiurnide puhastamine ja korrashoid: aastaringne igapäevane tühjendamine kella 7.30-ks.

Eeltoodust nähtub, et TK p 7.3 ega selles viidatud TK-id 6.1 ja 6.2 ei käsitle kergliiklusteede

³ TK p-i 1.1.4 muudatus kehtestab, et Määrusest nr 92 peab pakkuja lähtuma üksnes [---] osas, mis reguleerib tööde hooldusnõuded talvisel ajal.

hooldusele kehtestatud nõudeid vastavalt seisunditasemetele 3 ja 4, vaid nõudeid seoses bussipeatuste korrashoiuga.

10.3. Vaidlustuskomisjoni avalikul istungil viitas Hankija ka, et TK p-is 2.2.2 nimetatud kergliiklusteede seisunditasemete 4. ja 3. nõuded on toodud TK p-ides 7.4 ja 7.5 ning 4.2, 4.3 ja 4.6.

Vaidlustuskomisjon märgib, et TK p-id 7.4 ja 7.5 ega 4.2, 4.3 ja 4.6 ei sisalda mingeid andmeid selle kohta, millised erinevused on hooajavälisel ajal kergliiklusteede hooldusel 3. ja 4. seisunditaseme puhul.

10.4. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankijal tuleb viia RHAD vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega. Kui TK p-iga 2.2.2 on kehtestatud kergliiklusteede hoolduseks hooajavälisel ajal 3. või 4. seisunditase, tuleb ära tuua ka nõuded, millest tuleb hooajavälisel ajal nende seisundinõuetele vastavuse saavutamiseks lähtuda.

Tööde mahu muutmine

11. 22.12.2025 on Hankija muutnud Lepingu p-i 10.2 järgmiselt:

10.2. Lepingu punktis 4.2 sätestatud muudatused teostatakse Tellija poolt Töövõtjale tööde mahu muutmise teate esitamiseega. Teade peab olema esitatud vähemalt 7 kalendripäeva enne tööde mahu muutmist.

Lepingu p 4.2 on järgmine: Tellijal on õigus muuta tööde teostamise mahtu kuni 10% ulatuses, suurendades või vähendades seda. Tööde mahu suurendamise korral määratakse muudatuse väärtus vastavalt lisamahtu kuuluva objekti ühikuhinnale. Ühikuhinnaks on sama seisunditasemega tänava, kõnnitee, kergliiklustee või parkla teenindamise 1 m² hind vastavalt riigihankes Töövõtja poolt esitatud maksumustabelile, mis korrutatakse lisaobjekti pindalaga. Tööde mahu vähendamise korral on ühikuhinnaks objekti, mille osas mahtu vähendatakse, Töövõtja poolt riigihankes esitatud maksumustabelis määratud 1 m² hind, mis korrutatakse vähendatava pindalaga. Bussipeatuse puhul võetakse arvesse ühe bussipeatuse teenindamise maksumus.

Seega käsitleb Lepingu p 10.2 tellija poolt töövõtjale tööde mahu muutmise teate esitamise tähtaega, kui tellija soovib muuta tööde mahtu, suurendades või vähendades seda 10% ulatuses.

11.1. Vaidlustaja on seisukohal, et 22.12.2025 muudatus, mille kohaselt teavitatakse töövõtjat tööde mahu muudatusest ette üksnes 7 päeva, ei ole põhjendatud. Enne 22.12.2025 muudatusi oli tähtaeg 7–30 kalendripäeva. Töövõtjale peab jääma mõistlik ettevalmistusaeg suuremas mahus teenuse osutamiseks või vabanevale ressursile täiendava rakenduse leidmiseks.

Hankija leiab, et vaidlustades Lepingu p-i 10.2, ei ole Vaidlustaja viidanud ühelegi õigusnormile ega esitanud õiguslikke argumente, mis näitaksid nimetatud tingimuse vastuolu seaduse või õiguspõhimõtetega.

11.2. Seoses Lepingu sätete vaidlustamisega märgib vaidlustuskomisjon esmalt, et RHS ei reguleeri eraldi hankelepingu sisu, kuid hankelepingu projekti (hankelepingu tingimuste) ettevalmistamisel tuleb hankijal lähtuda sellest, et sõlmitava hankelepingu tingimused peavad olema mh vastavuses sõlmitava hankelepingu eseme ja eesmärgiga ega tohi pakkujaid diskrimineerida. Hankelepingu tingimused peavad vastama RHS §-is 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtetele ega saa olla hankija suvaotsustus ning tingimuste vaidlustamisel on nende kohasuse, lubatavuse põhjendamise kohustus hankijal, kuivõrd hankijal lasub kohustus tagada riigihanke läbipaistvus ja kontrollitavus. (RHS § 3 p-id 1 ja 2).

11.3. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et Hankija poolne minimaalselt 7-päevane etteteatamise tähtaeg tööde teostamise mahu muutmiseks kuni 10% ulatuses on ebaproportsionaalselt ja ebamõistlikult lühike. Seejuures ei ole oluline, kas teenuse mahtu

suurendatakse või vähendatakse. On ilmne, et tööde teostamise mahu 10% muutmine võib tuua töövõtjale kaasa arvestatava koormuse, olgu siis tööde mahu suurendamiseks vajaliku tööjõu ja tehnika leidmiseks, või mahu vähendamisel tööjõule ja tehnikale uue rakenduse leidmiseks. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Lepingu p 10.2 on vastuolus RHS § 3 p-ist 1 tuleneva proportsionaalsuse põhimõtetega, kuna kehtestab ühe ning ebaproportsionaalselt lühikese tähtaja minimaalseks etteatamise tähtjaks tööde mahu muutmiseks ning Hankijal tuleb viia TK p 10.2 vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

Hinna alandamine, leppetrahvid, lepingu lõpetamine

12. Vaidlustaja vaidlustab Lepingus töövõtjale kehtestatud alljärgnevad sanktsioonid (Lepingu 22.12.2025 redaktsioonis).

12.1. Lepingu p 8.2: *Juhul kui Töövõtja ei osuta hooldustsükli tähtaja jooksul teenust, võib Tellija vähendada Töövõtjale selle kuu eest, mil rikkumine ilmnis, tasu hooldamata puhastuspiirkonna osa (ruutmeetrites) ja vastava teenuse ühikuhinna korrutise võrra.*

Lepingu p 8.3: *Juhul kui Töövõtja poolt osutatud teenus on olulises osas ebakvaliteetne või ei vasta lepingu või õigusaktidega kehtestatud nõuetele, seejuures loetakse teenuse oluliseks osaks osa, mille täitmata jätmisel tekib või võib tekkida oht elu, tervise, liiklus- või liikumisohutuse seisukohalt, vähendatakse Töövõtja tasu nõuetele mittevastava puhastuspiirkonna osa (ruutmeetrites) ja teenuse ühikuhinna korrutise võrra, jagatuna kahega.*

12.1.1. Vaidlustaja leiab, et Lepingu p-id 8.2 ja 8.3, mis võimaldavad hoolduse teostamisel ühel korral (nt talvisel hooldusperioodil tehakse ühes kuus hooldust ka kuni kümneid kordi) puuduste esinemisel (arvestades, et tulenevalt tööde iseloomust saab vähemalt talvisel perioodil teostatavaid kõiki hooldustöid käsitleda liiklusohutuse seisukohast vajalikena) jätta maksmata kas kogu vastava objekti kuutasu või 50% sellest, ei ole asjakohane ja proportsionaalne tingimus.

Hankija on seisukohal, et Lepingu p-id 8.2 ja 8.3 on õiguspärased, kuna Lepingu p 8.2 rakendub üksnes juhul, kui hooldustsükli jooksul on töö täielikult tegemata ning Lepingu p 8.3 rakendub üksnes siis, kui rikkumise tagajärjeks on oht inimeste elule, tervisele, liiklus- või liikumisohutusele.

12.1.2. Vaidlustuskomisjon on esmalt seisukohal, et Lepingu p-i 8.2 sõnastusest ei nähtu üheselt mõistetavalt, et tasu vähendamist hooldamata puhastuspiirkonna osa (ruutmeetrites) ja vastava teenuse ühikuhinna korrutise võrra võib tellija kohaldada üksnes siis, kui töövõtja ei ole hooldustsükli jooksul mingit puhastuspiirkonna osa üldse hooldanud, kuid isegi juhul, kui sisustada seda sätet nii nagu teeb Hankija (töö on täielikult tegemata), võib Lepingu p-i 8.2 alusel rakendatav sanktsioon olla ebaproportsionaalselt kõrge. Nt kui mingil põhjusel ei jõua töövõtja hooldustsükli jooksul mõnd osa puhastuspiirkonnast hooldada ja teeb seda nt 10 minutilise hilinemisega, võib tellija Lepingu kohaselt jätta töövõtjale maksmata selle puhastuspiirkonna osa hoolduse terve kuu tasu. Vaidlustuskomisjon möönab, et Lepingu p 8.2 on sõnastatud Hankija õiguse, mitte kohustusena, kuid Lepingu p-i 8.2 sõnastuse kohaselt, kui Hankija otsustab seda sanktsiooni rakendada, tuleb tal seda teha nii nagu Lepingu p 8.2 ette näeb – vähendada selle kuu tasu *hooldamata puhastuspiirkonna osa (ruutmeetrites) ja vastava teenuse ühikuhinna korrutise võrra.*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Lepingu p 8.2 on vastuolus RHS § 3 p-ides 1 ja 2 kehtestatud riigihangete korraldamise üldpõhimõttega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel proportsionaalselt ning kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid peavad olema riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud, mistõttu Hankijal tuleb viia TK p 8.2 vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

12.1.3. Lepingu p 8.3 sätestab, et töövõtja tasu vähendatakse *nõuetele mittevastava puhastuspiirkonna osa (ruutmeetrites) ja teenuse ühikuhinna korrutise võrra, jagatuna kahega järgmistel juhtudel:*

1) kui töövõtja osutatud teenus on olulises osas (s.o osas, mille täitmata jätmisel tekib või võib tekkida oht elu, tervise, liiklus- või liikumisohutuse seisukohalt) ebakvaliteetne; või

2) teenus ei vasta lepingu või õigusaktidega kehtestatud nõuetele.

Vaidlustuskomisjon märgib, et Hankija on kehtestanud Lepingu p-is 8.3 toodud sanktsiooni rakendamise tellija poolt alati ühesuguse rangusega ilma võimaluseta arvestada lepingu mittekohase täitmise asjaolusid, mida tuleb juba iseenesest pidada ebaproportsionaalseks. Asjaolu, et ka kõige väiksema mittekohase täitmise puhul, mis võib (määratletama ajavahemiku, nt 1 tund, jooksul) tuua kaasa võimaluse, et tekib oht elu, tervise, liiklus- või liikumisohutuse seisukohalt, võib tellija sanktsioneerida töövõtjat konkreetse puhastuspiirkonna osa hoolduse tasu 50% võrra vähendamisega, on ilmselt ebaproportsionaalne. Seejuures tuleb märkida, et erinevalt Lepingu p-ist 8.2 ei ole p-is 8.3 märgitud, millise perioodi tasust jutt käib.

Vaidlustuskomisjoni arvates on ebaselge ka see, millisel juhul tuleb töövõtja osutatud teenust käsitleda *olulises osas* ebakvaliteetsena. Sõnastus: [---] *osas, mille täitmata jätmisel tekib või võib tekkida oht elu, tervise, liiklus- või liikumisohutuse seisukohalt* [---] on väga avaralt tõlgendatav ning jätab sätte rakendajale liiga laia tõlgendusruumi. Nt kas sanktsioon kuulub rakendamisele, kui kohustus teenus osutada on küll täidetud (seega ei esine *täitmata jätmist*), kuid tellija leiab siiski, et see pole täidetud piisavalt kvaliteetselt, mistõttu *võib tekkida oht elu, tervise, liiklus- või liikumisohutuse seisukohalt*. Kuivõrd Lepingu p-is 8.3 kehtestatud sanktsiooni rakendamiseks on kaks alust, tekib ka küsimus, kas teenus, mis vastab nt lepingu või õigusaktidega kehtestatud nõuetele, võib olla samas olulises osas ebakvaliteetne ning tellijal on ikkagi õigus käsitleda sanktsiooni rakendamiseks.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Lepingu p 8.3 on vastuolus RHS § 3 p-ides 1 ja 2 kehtestatud riigihangete korraldamise üldpõhimõtetega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt ning kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid peavad olema riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud, mistõttu Hankijal tuleb viia TK p 8.3 vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

12.2. Lepingu p 8.10 alapunktid:

8.10. *Alltoodud talihooldusobjektide nõuetele mittevastavusel määratakse objekti visuaalsel hindamisel vajadusel ka pildistamise ja/või mõõtmise teel (lumesus, haardetegur, jms), pind m² või objektide hulk, millel töö on teostamata või mittenõuetekohaselt teostatud, ning vähendatakse lepingulist käibemaksuta kuu hooldussummat järgmises ulatuses ja järgmiste rikkumiste eest:*

8.10.1. *nõuetele mittevastav ristmiku puhul ristmikul tegemata jäetud tööde pindala ulatuses selle objekti ühikuhinnast lähtudes;*

8.10.2 *nõuetele mittevastavad ülekäigurajad või bussipeatused (iga objekt), kui sellega on raskendatud inimeste liikumine ülekäiguraja üle või raskendatakse bussipeatuse inimeste poolt kasutamist: 400 eurot;*

8.10.3. *jalakäijaile ei ole tagatud lumme vallidest läbipääs vastavalt tehnilise kirjelduse nõuetele sõidutee ületamiseks (iga objekt): 260 eurot;*

8.10.4. *ei ole operatiivselt tagatud vee äravool restkaevu või veevoolurennides: 128 eurot;*

8.10.5. *iga nõuetele mittevastava, libeda pinna 1 m²: 12,8 eurot.*

12.2.1. Vaidlustaja on seisukohal, et Lepingu p-i 8.10 alapunktid 8.10.1-8.10.5 ei ole asjakohased ja proportsionaalsed, kuna olenemata sellest, milles töö tegemata jätmine või puudus töö tegemises täpsemalt seisnes, sanktsioneerib Hankija nii töö tegemata jätmist kui ka lepingu mittekohast täitmist ühe ja sama määraga, jättes arvestamata tegemata jätmise, puuduse sisu ja ulatuse.

Hankija on seisukohal, et Lepingu 22.12.2025 versioonis on õiguskaitsevahendite kohaldamine õiguspäraselt seotud kontrollaktidega. Seega ei ole sanktsioonide rakendamine kontrollimatu, vaid eeldab rikkumise kirjalikku fikseerimist ning selle seostamist konkreetse objekti, pindala või rikkumise liigiga. Lepingu p-i 8.10 alapunktides 8.10.1-8.10.5 välja toodud rikkumise on olulised, mistõttu sanktsioonid pole ebaproportsionaalselt suured.

12.2.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Lepingu p-i 8.10 alapunktides 8.10.1-8.10.5 kehtestatud sanktsioonid on vastuolus RHS § 3 p-ides 1 ja 2 kehtestatud riigihangete korraldamise üldpõhimõttega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel proportsionaalselt ning kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid peavad olema riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud.

12.2.3. Lepingu p-i 8.10 alapunktides 8.10.1-8.10.5 kehtestatud sanktsioonid (vt käesoleva otsuse p 12.2) on kehtestatud kas nõuetele mittevastava pinna alusel, ühikuhinnast lähtudes arvutatuna (TK p 8.10 alapunkt 8.10.1) või absoluutsummadega (Lepingu p-i 8.10 alapunktid 8.10.2-8.10.5). See ei võimalda aga Hankijal arvestada (ega kohusta teda arvestama) lepingulise hooldussumma vähendamisel töövõtja poolse rikkumise objektiivsete asjaoludega, sh hinnata konkreetse objekti nõuetele mittevastavuse sisu ja ulatust.

Vaidlustuskomisjoni arvates on sanktsioonide selline kehtestamine ebaproportsionaalne. Sanktsioonide määramise alused ja nende rikkumiste asjaolud võivad olla erineva kaaluga ja võimalike rikkumiste sanktsioneerimine ühesuguse (trahvi)summaga on vastuolus RHS § 3 p-ides 1 ja 2 kehtestatud proportsionaalsuse üldpõhimõttega. Vaidlustuskomisjoni arvates tuleks sanktsioonide rahalised määrad sätestada maksimummääradena (lisades nt Lepingu p-i 8.10 alapunktidesse 8.10.1-8.10.5 sõna *kuni*), mis kohustaks Hankijat rikkumise tuvastamise korral määrama proportsionaalse sanktsiooni.

13. Lepingu p 8.14: *Kui tegemist on mitmekordse Lepingu rikkumiste juhtumitega (vähemalt kolm juhtumid) ja rikkumistega oli raskendatud liiklejate liikumist linna tänavatel (sh. kõnniteedel, kergliiklusteedel jne) või ühekordse rikkumisega, mis põhjustas liiklusjuhtumi või inimesele trauma või väga olulise rikkumisega Töövõtulepingu kehtivuse aja jooksul, on Töövõtjal õigus Töövõtulepingust taganeda ja Tellija on sellisel juhul kohustatud tasuma Töövõtjale leppetrahvi summas 5% Lepingu hinnast.*

13.1. Vaidlustaja leiab, et Lepingu p 8.14 on vastuolus RHS § 3 p-ideist 1 ja 2 tuleneva proportsionaalsuse, kontrollitavuse ja läbipaistvuse põhimõtetega, kuna Hankijal on õigus leping üles öelda ning nõuda 5% leppetrahvi juhul, kui lepingu ühekordne rikkumine on põhjustanud liiklusjuhtumi, kusjuures jääb ebaselgeks, mida on silmas peetud, kuivõrd liiklusjuhtum ei ole samastatav liiklusõnnetusega (vähemalt ühe sõiduki teel liikumise või teelt väljasõidu tagajärjel saab inimene vigastada, surma või tekib varaline kahju). Isegi liiklusõnnetused ei ole tagajärgede poolest võrreldavad, seda enam liiklusjuhtumid ning lisaks on töövõtja vastutav täielikult kolmandatele isikutele põhjustatud kahjude eest (Lepingu p 5.3). Hankija on seisukohal, et Lepingu p 8.14 on õiguspärane. Lepingu p-i 8.14 eesmärk ei ole reguleerida üksnes kahju realiseerumisega lõppenud olukordi, vaid ka laiemalt liiklemisega seotud ohtlikke või häirivaid sündmusi.

Termin liiklusjuhtum on üldmõiste, millega tähistatakse igasugust liikluses aset leidnud sündmust, mis on seotud liiklemisega ja millel võivad olla tagajärjed, kuid mis ei pruugi kvalifitseeruda liiklusõnnetuseks LS-i tähenduses. Liiklusjuhtum on:

- liikluses toimunud intsidend;
- olukorda, kus on tekkinud oht, kahju või liiklushäire, sündmust, mis vajab fikseerimist, menetlemist või hindamist (vt nt <https://www.postimees.ee/term/830910/liiklusjuhtum>).

Seadus ei keela Hankijal kasutada hankelepingus termineid, mis ei ole otseselt seaduses defineeritud, tingimusel, et nende tähendus on keeleliselt arusaadav ja ei ole eksitav.

13.2. Esmalt märgib vaidlustuskomisjon, et vaidlustusmenetluses käsitlesid nii Vaidlustaja kui ka Hankija TK p-is 8.14 kehtestatud sanktsiooni tellija (Hankija) õigusena töövõtulepingust tagamiseks ning töövõtjalt leppetrahvi sissenõudmiseks, kuid tegelikult on TK p-i 8.14 lõpp sõnastatud teisiti - [---] *Töövõtulepingu kehtivuse aja jooksul, on Töövõtjal õigus Töövõtulepingust taganeda ja Tellija on sellisel juhul kohustatud tasuma Töövõtjale leppetrahvi summas 5% Lepingu hinnast.* Seega kehtestab TK p 8.14 sõnaselgelt hoopis töövõtja õiguse teatud asjaoludel Leping üles öelda ning tellijalt (s.o Hankijalt) leppetrahvi nõuda. Vaidlustuskomisjon eeldab siiski, et ilmselt on Hankija TK p-i 8.14 sõnastamisel eksinud, kuna TK p-i 8.14 tekst on sellisena ebaloogiline.

13.3. Vaidlustaja on vaidlustanud TK p-i 8.14 üksnes sõna *liiklusjuhtum* kasutamise tõttu. Vastuses vaidlustusele on Hankija mõistet *liiklusjuhtum* sisustanud kui liikluses toimunud intsidenti või olukorda, kus on tekkinud oht, kahju või liiklushäire, mis vajab fikseerimist, menetlemist või hindamist.

Vaidlustuskomisjonile teadaolevalt ei ole sõnal (või mõistel) *liiklusjuhtum* õigusaktides sätestatud ega ka üldteada tähendust⁴. Võib siiski nõustuda Hankijaga, et sõna *liiklusjuhtum* tähendus on laiem kui mõistel *liiklusõnnetus*, kuid milline on selle täpne sisu, ei ole selge.

Vaidlustuskomisjon leiab, et sõna *liiklusjuhtum* tähenduse ebaselgus muudab selle kasutamise niivõrd olulise sanktsiooni nagu lepingust taganemine ning 5% leppetrahvi nõudmine, alusena, igal juhul eaproportsionaalseks. Nt võib *liiklusjuhtumiks* olla järsk pidurdamine, kuigi liiklusõnnetust ei toimu. Lepingu p-i 8.14 kohaselt võiks juhul, kui selline pidurdamine oli tingitud libedusetõrje puudulikkusest teelõigul, lepingust taganeda. Ilmselgelt ei ole selline sanktsioon proportsionaalne. Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga selles, et Lepingu p-is 8.14 sõna *liiklusjuhtum* asendamine mõistega *liiklusõnnetus*, ei muuda sanktsiooni proportsionaalseks, sest ka *liiklusõnnetusteks* kvalifitseeruvate sündmuste raskusaste võib olla väga erinev ning ka juhul, kui töövõtja ühekordne rikkumine tõi kaasa *liiklusõnnetuse*, võib paljudel juhtudel olla tegemist sündmusega, mis kuidagi ei õigusta lepingust taganemist ning *leppetrahvi summas 5% Lepingu hinnast*.

Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Lepingu p 8.14 on vastuolus riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt (RHS § 3 p 1) ning Hankijal tuleb viia TK p 8.14 vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

Vastuolude ületamine

14. 22.12.2025 redaktsioonis on Hankija kehtestanud Lepingu p-i 2.7 järgmises sõnastuses: *Lepingu dokumentideks on RHAD, hanketeade ja enne pakkumuste esitamise tähtpäeva hankija poolt e-riigihangete keskkonnas küsimustele esitatud vastused ja selgitused, Töövõtja pakkumus, töövõtulepingu täiendavalt sõlmitud lisad ja poolte kirjalikud kokkulepped. Juhul kui nimetatud dokumentides ilmneb vastuolu, kohaldatakse sätet, mis kaitseb Tellija huve paremal viisil.*

14.1. Vaidlustaja on seisukohal, Lepingu p-i 2.7 viimane lause [---] *Juhul kui nimetatud dokumentides ilmneb vastuolu, kohaldatakse sätet, mis kaitseb Tellija huve paremal viisil*, on õigusvastane, kuivõrd see on ebaselge ning vastab ka VÕS § 42 lg 3 p-is 17 sätestatud tüüptingimuse tühisuse alusele – Hankijal on õigus vastuolude korral määrata, kas osutatud teenus vastab lepingutingimustele.

Hankija leiab, et Lepingu p-i 2.7 viimase lausega analoogne regulatsioon on hankelepingutes tavapärane ning kooskõlas RHS § 3 p-is 5 sätestatud põhimõttega, mille kohaselt peab hankeleping tagama avalike vahendite säästliku ja eesmärgipärase kasutamise ning teenuse nõuetekohase kvaliteedi.

⁴ Nt LS-is ja Eesti õigekeelsussõnaraamatus, Tallinn 2025, sõna *liiklusjuhtum* puudub.

14.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Lepingu p-i 2.7 viimane lause [---] *Juhul kui nimetatud dokumentides ilmneb vastuolu, kohaldatakse sätet, mis kaitseb Tellija huve paremal viisil.* – on vastuolus RHS § 3 p-is 1 kehtestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel läbipaistvalt ja kontrollitavalt.

Vaidlustuskomisjon leiab, et läbipaistvuse ega kontrollitavuse põhimõttega pole kooskõlas see, et Lepingus nähakse ette, et vastuolu puhul lepingu dokumentide vahel hakkab Hankija alles vastuolu ilmnemisel (või tekkimisel: nt olukorras, kui töövõtulepingu poolte kirjaliku kokkuleppe tulemuse tekib vastuolu selle kokkuleppe ja RHAD-i vahel) lepingu täitmise käigus hindama, millise dokumendi sätet konkreetsel juhul tuleb eelistada. Lisaks võimalikule ebaselgusele selles, milline säte tellija huve *paremal viisil* kaitseb (nt kas vastuolu puhul - kõrgem kvaliteet – kõrgem hind vs madalam kvaliteet – madalam hind, tuleks eelistada hinna või kvaliteedi kriteeriumi), peaks pakkujatel olema juba pakkumuste esitamisel teada, milline on lepingu dokumentide prioriteetsuse järjekord.

14.3. Lepingu p-i 2.7 kohaselt on lepingu dokumentideks ka *enne pakkumuste esitamise tähtpäeva hankija poolt e-riigihangete keskkonnas küsimustele esitatud vastused ja selgitused.* Seega tuleks Lepingu p-i 2.7 kohaselt hinnata vastuolu esinemisel ka seda, kas tellija huve võiks paremal viisil kaitsta juhendumine hankemenetluses antud selgitustest. Vastuolu korral RHAD-iga ei saa see aga olla õiguspärane, sest RHS § 46 lg 3 kohaselt on selgituste ja selgitamist võimaldavate dokumentide alusel keelatud riigihanke alusdokumente muuta. Seega sätestab juba RHS, et hankija poolt hankemenetluses antud selgitused on riigihanke alusdokumentidega võrreldes madalamal prioriteetsuse astmel. Vaidlustuskomisjoni arvates ei saa need muutuda riigihanke alusdokumentidega n.ö ühel tasemel olevaks või isegi kõrgemaks, kui need peaksid arvestama *Tellija huve paremal viisil*, ka pärast hankelepingu sõlmimist.

14.4 Eeltoodud põhjusel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankijal tuleb viia TK p 2.7 vastavusse õigusaktidega ettenähtud nõuetega.

15. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus rahuldatakse RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel, kuulub vaidlustusmenetluse kulude jaotamisel kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

15.1. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt⁵ taotluse lepingulise esindaja kulude hüvitamiseks summas 3515,6 eurot (käibemaksuta), 15,98 tunni (sh vaidlustuskomisjoni avalikul istungil osalemine 3,38 tundi) õigusteenuse osutamise eest tunnihinnaga 220 eurot käibemaksuta. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et arvestades vaidlustuse mahtu ning keerukuse astet on Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud mõnevõrra ülepaisutatud. Vaidlustusasi on keskmise keerukusega ning seda on sisuliselt juba menetletud. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vajalikud ja põhjendatud on Vaidlustaja õigusabikulud 14 tunni ulatuses summas 3080 eurot (käibemaksuta) ja need tuleb Hankijalt välja mõista. Lisaks mõistab vaidlustuskomisjon Hankijalt Vaidlustajale välja tema poolt vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõivu 2560 eurot.

15.2. Hankija kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik

⁵ Vaidlustaja esitas 29.01.2026 e-kirjaga vaidlustuskomisjoni istungil esitatud menetluskulude taotluse täpsustuse (arvutusvea paranduse).